

“กระโปรงทอง” คืออะไร? ใหมเอ๋ย
พุดไซ้เอ๋ยต้องหมั่นเลี้ยงไม่เลี้ยงสา
ติดสะตือนึกดูเกิดตอนเกิดมา
ถิ่นโอพาร์เก็บคนบาปทราบใหมเอ๋ย
(กระทกรก, ทารก, รก, นรก)

พิฆาตกุมภีลีต้นดับขันธ์
นางเปลี่ยนชื่อสองหน ช่วยเว้า
เป็นหอยก่อนเป็นคน นามมัน ไคนอ
สำสอนกับหนุ่มหน้า เช่นนี้นามใด
(ไกรทอง, วันทอง, สังข์ทอง, ดอกทอง)

หะหมี่ ที่มีคำขึ้นต้นเหมือนกัน

กลอนดอกสร้อย

จงเอ๋ยจ้งทาย
ชอบแต่งกายหน้าตาดีดูขำขัน (ชาวป่า)
ชอบอยู่ตึกแต่งกายหรูหราทุกวัน (ชาวเมือง)
ชอบปลูกมันข้าวฟ่างตากถางไป (ชาวไร่)
ชอบอาศัยอยู่ในมหาประสาธ (ชาววัง)
ชอบจับคราดจับจอบพร้อมคันไถ (ชาวนา)
ชอบจับปลาจับกุ้งในอ่าวไทย (ชาวประมง)
ชอบเพราะปลูกผลไม้สุใจเอ๋ย (ชาวสวน)

ผะหมี่ ที่มีคำลงท้ายเหมือนกัน

กลอนสักวา

สักวาของแท้แปลว่าหัว	(กบาล)
คนเกรงกลัวเมื่อตายไปทำนตัดสิน	(ยมบาล)
ยามป่วยไข้คอยให้ยาเป็นอาจิน	(นางพยาบาล)
บริหารส่วนท้องถิ่นงานของเรา	(เทศบาล)
ให้ตายโหงตายห้าถ้าซำรู้	(สาบาน)
การต่อสู้กระชั้นชิดตามติดเข้า	(ประจัญบาน)
คนเลี้ยงวัวตัวใหญ่มิใช่เบา	(โคบาล)
หายโศกเศร้าแซมชื่นใจสดไสเอย	(เบิกบาน)

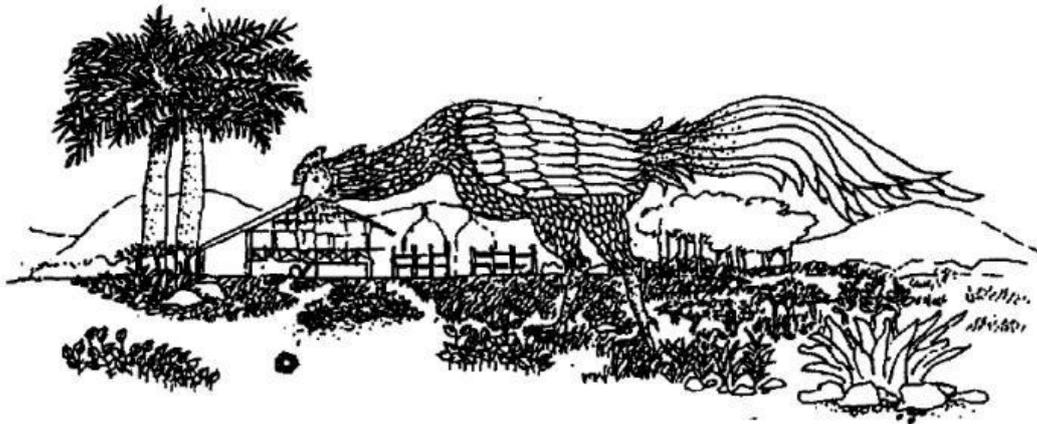
ตัวอย่าง

ภาพประกอบ คำศัพท์

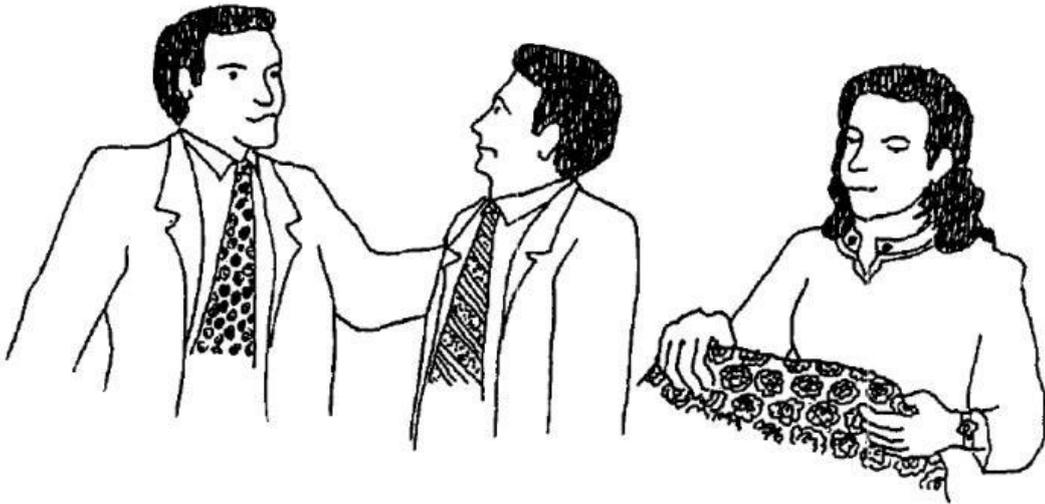
ภาพที่ 1

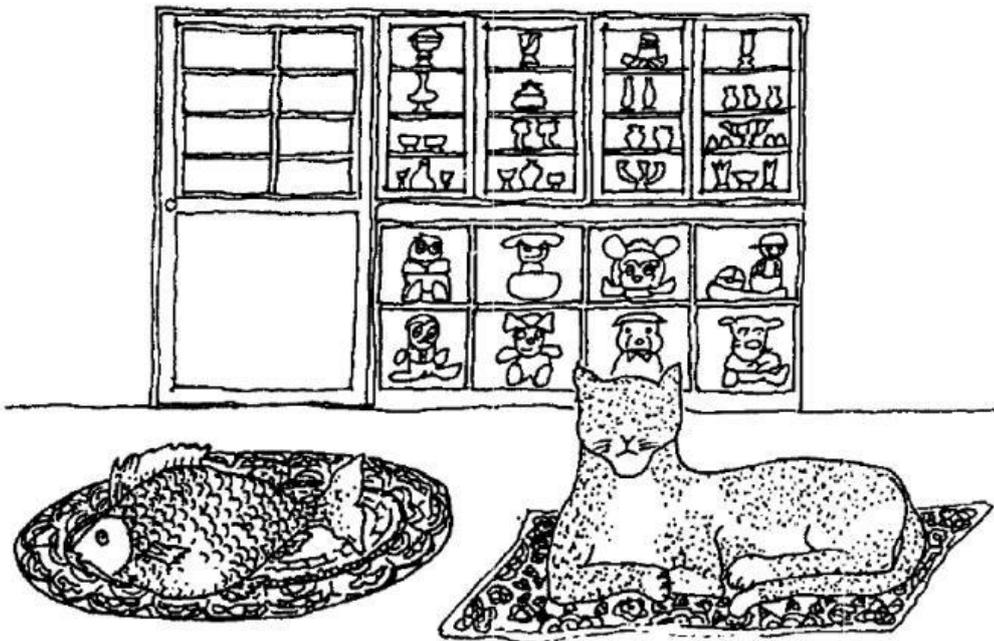
ภาพที่ 2

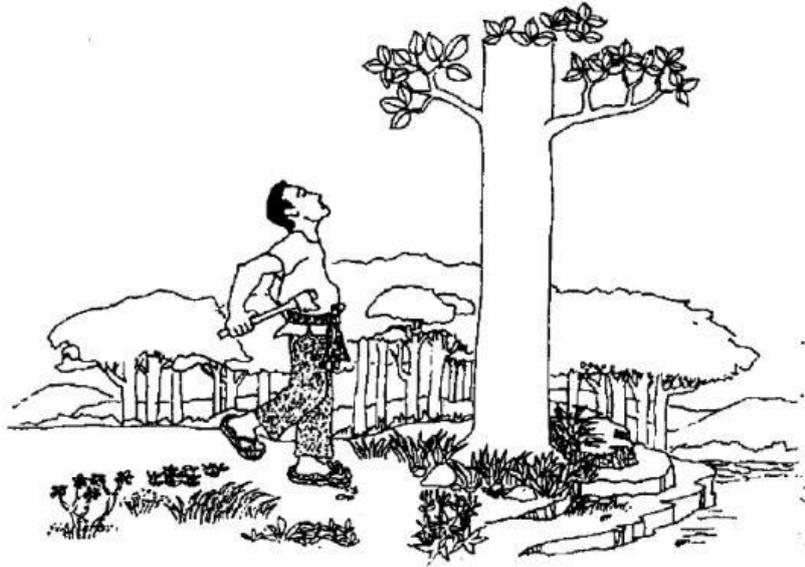
ภาพที่ 3

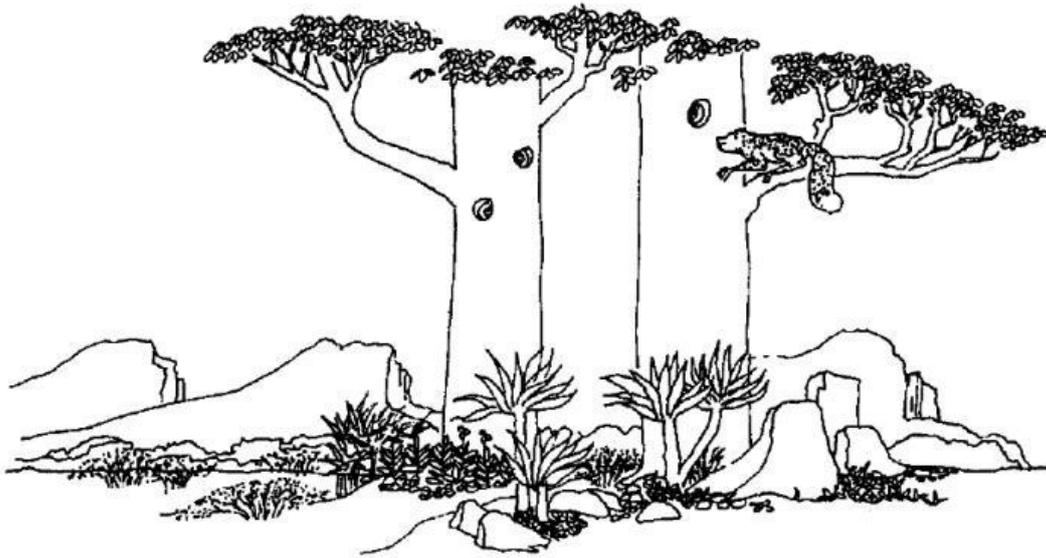
ภาพที่ 4

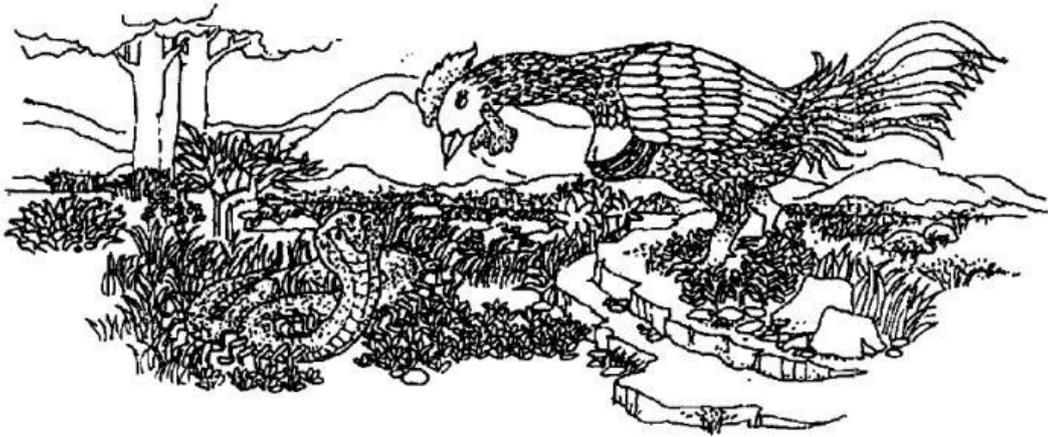
ภาพที่ 5

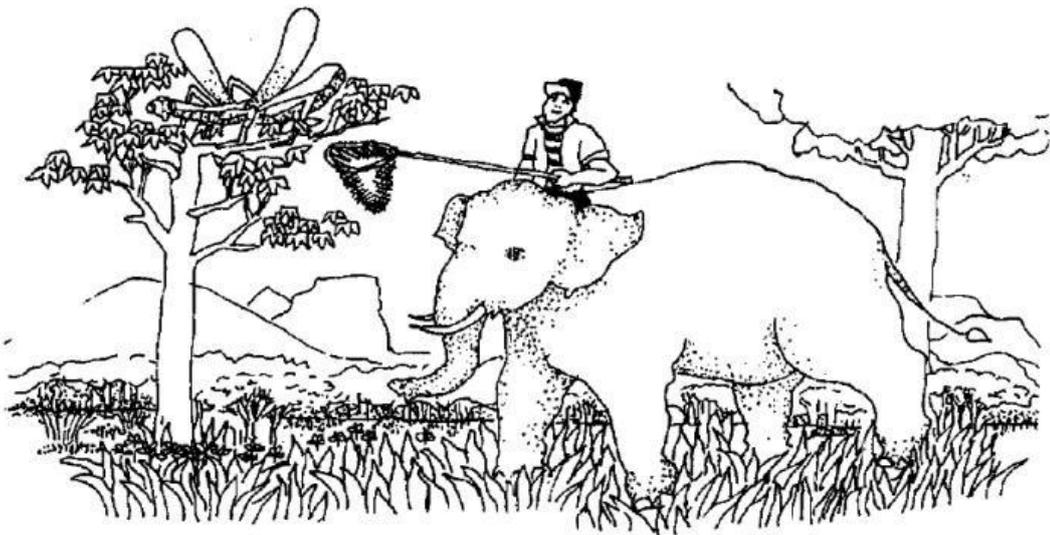
ภาพที่ 6

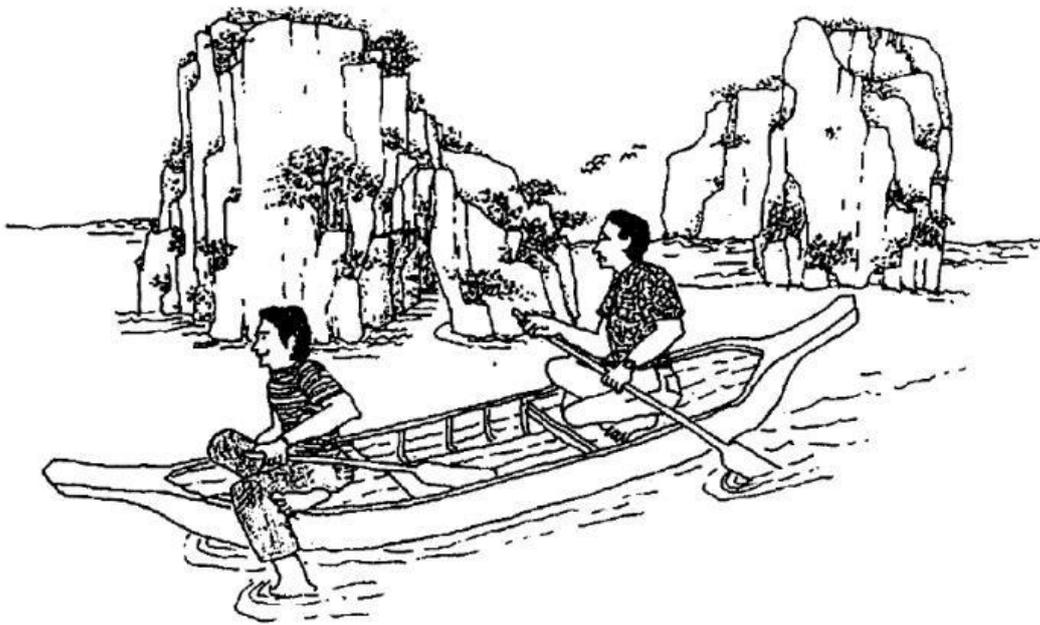
ภาพที่ 7

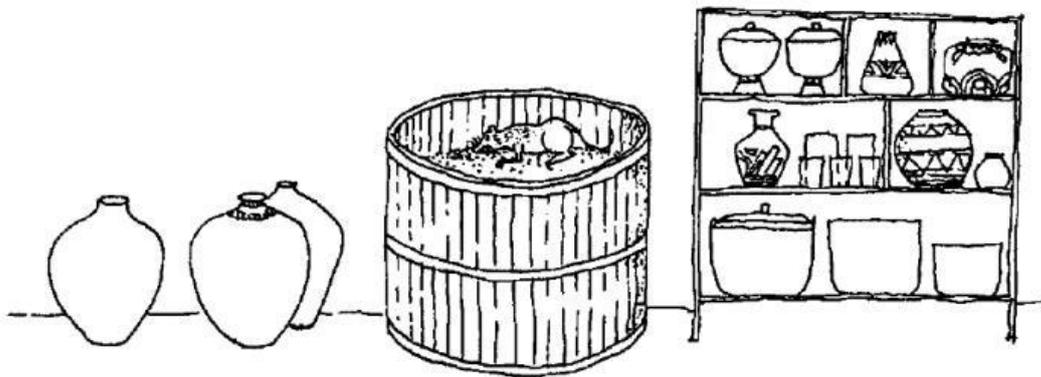
ภาพที่ 8

ภาพที่ 9

ภาพที่ 10

คำเฉลย
ภาพประกอบคำหะหมี่

- ภาพที่ 1   อย่าเอาไม้เหยเสื่อ
ภาพที่ 2   โกวได้พลอย
ภาพที่ 3   คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ
ภาพที่ 4   ผากปลาไว้กับแมว
ภาพที่ 5   เจอไม้งาม เมื่อยามขวานบิน
ภาพที่ 6   ไม้งามกระรอกเจาะ
ภาพที่ 7   โกวเห็นติงงู งูเห็นนมโกว
ภาพที่ 8   ชีซ้างจับตักแตน
ภาพที่ 9   มือไม้พาย เอาเท้าราน้ำ
ภาพที่ 10   หนูดกถึงข้าวสาร

วาดภาพ   โดย   ทรงวุฒิ เปรี้ยวพานิช

บทสรุป

หะหมี่ หมายถึง การตีปัญหาหรือทายปัญหา เป็นการละเล่นชนิดหนึ่งของจีน การทายปัญหาจะเขียนเป็นบทร้อยกรอง

วิธีการทายหะหมี่ จะมีผู้ตั้งปัญหาซึ่งเรียกว่า นายโรง ผู้ที่ต้องการจะทายต้องแจ้งให้นายโรงทราบ แล้วไปยืนคอยอ่านหะหมี่บทนั้นๆ นายโรงได้ยินก็จะตีกลองทัก เป็นสัญญาณว่าได้แล้ว 1 ครั้ง ผู้ทายก็เริ่มทายได้ คำหรือข้อความใดเมื่อทายแล้วนายโรงจะปลดออก ใครทายถูกก็จะได้รางวัล

รูปแบบของผะหมี่ มี 6 ชนิด คือ ผะหมี่ที่เป็นคำปริศนา, เป็นภาพปริศนา มีคำตอบเป็นคำผันวรรณยุกต์, มีคำตอบเป็นคำผวน, มีคำตอบขึ้นต้นเหมือนกัน และลงท้ายเหมือนกัน

การนำผะหมี่มาใช้ในการเรียนการสอน สามารถสอนได้ 4 ประเภท คือ ผะหมี่ที่ตามเฉพาะเนื้อหาในบทเรียน, ผะหมี่ที่ตามเฉพาะคำศัพท์, ผะหมี่ที่มีทั้งเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ ประเภทสุดท้าย คือ ผะหมี่เพื่อความบันเทิง

การใช้ผะหมี่ประกอบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยสามารถนำมาใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการสอน คือ ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นดำเนินการสอน ชั้นฝึกทักษะ และชั้นวัดผลประเมินผล ผู้สอนควรเลือกลักษณะของผะหมี่ในแต่ละชนิดให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ จากการนำผะหมี่ไปทดลองใช้ในบทเรียน ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ ในการนำผะหมี่ไปใช้สอน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ อยู่เสมอ เกิดความคิดสติปัญญาเพิ่มขึ้น สร้างความมั่นใจให้ตนเองสามารถจดจำเนื้อเรื่องในบทเรียนได้ดีขึ้น

แบบฝึกหัด

ผะหมี่

1. ผะหมี่ คืออะไร มีกี่ชนิด อะไรบ้าง ยกตัวอย่างแต่ละชนิดประกอบ การอธิบาย
2. การนำผะหมี่มาใช้ในการเรียนการสอนมีวิธีการอย่างไร
3. จงเขียนวิธีการสอนวิชาภาษาไทย 1 เรื่อง โดยนำผะหมี่เข้าไปใช้ในรูปแบบ การสอนทุกขั้นตอน
4. จงกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการนำผะหมี่มาสอนในบทเรียน อธิบายเป็นข้อ ๆ
5. ให้อยกตัวอย่างผะหมี่แต่ละชนิดตามที่ทราบอย่างน้อย 3 ชนิด ๆ ละ 3 ตัวอย่าง

บรรณานุกรม (บทที่ 7)

- กาญจนา นาคพันธุ์. *เมื่อวานนี้ตอนเด็กคลองบางหลวง เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เรื่องศิลป์, 2520.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. *บทโทรทัศน์รายการอยู่อย่างไทย เรื่อง ปรินาคำทาย*. 2521.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. *ปรินาคำทาย*. กรุงเทพฯ : ชเนการพิมพ์, 2528.
- ธวัช ปุณโณทก. *วิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นเชิงเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- นพคุณ คุณาชีวะ. *บทบาททางการศึกษาของปรินาคำทายของไทย*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- บุปผา บุญทิพย์. *คดีชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. *ปรินาคำทาย*. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์, 2529.
- ผจญ สุวรรณวงษ์. *หะหมี่*. ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรี, 2522.
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. *ปรินาคำทาย*. วิทยาลัยครูสงขลา, มปป. (อัดสำเนา).
- วิเชียร เกษประทุม. *อะไรเอ๋ย ปรินาคำทายและหะหมี่*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2526.
- . *ปรินาคำเพิ่มเซวาร์ และหะหมี่*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่สุพจน์การพิมพ์, 2527.
- สนิท สัตโยภาส. *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.
- เอกฉัตร จารุเมธีชน. *ภาษาไทยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.
- Frasier, Willard George, *An Introduction to the Study of Education*, New York :
Horges and Row Publishers, 1965.
- Miller, Fronklin A., Moyer, James H., Patrick, Robert B., *Planning Student Activities*,
Eng;ewood, Clippis, New Jersey ; Prentice Hall, Inc., 1956.

Ridout, Ronald. **Firt Puzzles**. Great Britain : Richard Clay Ltd, 1976.

Tomskins, Ellsworth, **Extra Class Activites for all Pupils**, Washington : Federal
Seeurity Agency office of Education 1950.

Unruh, Glenys G. and Alexander, Williarm M., **Innovation in Secondary Education**,
New York : Holf Rinehart and Winston, 1970.